

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM KỸ THUẬT
THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

NGUYỄN TRÍ

BỒI DƯỠNG NĂNG LỰC NGHỀ NGHIỆP CHO
NGƯỜI LAO ĐỘNG ĐÁNH BẮT HẢI SẢN TẠI TỈNH PHÚ YÊN

TÓM TẮT LUẬN ÁN TIẾN SĨ
NGÀNH: GIÁO DỤC HỌC
MÃ SỐ: 9140101

Thành Phố Hồ Chí Minh, Tháng 02 năm 2025

Công trình này được hoàn thành tại **Trường Đại học Sư phạm kỹ thuật Thành phố Hồ Chí Minh**

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. VÕ THỊ NGỌC LAN

Phản biện 1:.....

Phản biện 2: :.....

Phản biện 3: :.....

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Chiến lược phát triển bền vững kinh tế biển Việt Nam đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045 xác định nước ta sẽ trở thành quốc gia mạnh về biển, giàu từ biển. Để đạt mục tiêu này, một trong những nhiệm vụ quan trọng đặt ra là đào tạo nguồn nhân lực biển chất lượng cao, có kiến thức, kỹ năng lao động. Từ đó tạo cơ hội việc làm cho người lao động các vùng ven biển ở nước ta.

Hiện nay, nghề cá ở Việt Nam có đặc thù là nghề cá quy mô nhỏ nhưng là nghề nặng nhọc, nguy hiểm, người lao động đánh bắt hải sản phải làm việc trong điều kiện khắc nghiệt của biển. Trong khi đó, trình độ chuyên môn nghề nghiệp của người lao động còn thấp, ít được đào tạo, bồi dưỡng. Vì thế, việc chưa làm chủ được công nghệ, thiết bị, dẫn đến sản lượng đánh bắt còn thấp hoặc có nhiều sự cố đáng tiếc xảy ra trên biển đối với ngư dân do sự thiếu hụt kiến thức hoặc chưa đủ những kỹ năng lao động cần thiết là vấn đề rất được quan tâm trong giai đoạn hiện nay.

Phú Yên là một tỉnh vùng Duyên hải Nam Trung Bộ, có ngư trường khai thác hải sản rộng lớn. Tuy nhiên hầu hết người lao động có trình độ chuyên môn nghề nghiệp thấp, chủ yếu dựa vào kinh nghiệm, chưa đáp ứng yêu cầu thực tiễn hoạt động đánh bắt hải sản hiện nay. Ngoài ra, công tác bồi dưỡng nghề nghiệp cho người lao động đánh bắt hải sản tuy được tỉnh Phú Yên quan tâm nhưng vẫn còn bất cập. Đặc biệt là nội dung bồi dưỡng vẫn còn theo hình thức tập trung vào kiến thức, chưa chú trọng đến việc hình thành, phát triển năng lực, phương pháp bồi dưỡng vẫn thuyết trình là chính, học viên vẫn chủ yếu là nghe giảng với số lượng nhiều, công tác kiểm tra, đánh giá đôi lúc chưa nghiêm túc, chương trình, kế hoạch bồi dưỡng chưa phù hợp nên hiệu quả mang lại chưa cao, dẫn đến năng lực hoạt động thực tiễn của đa số người lao động đánh bắt hải sản còn thiếu và yếu, trong quá trình đánh bắt hải sản vẫn còn nhiều tai nạn thương tích do trình độ năng lực của người lao động còn hạn chế, đây là vấn đề đáng báo động cần phải quan tâm triển khai các giải pháp để giúp người lao động đánh bắt hải sản an toàn trên biển, tránh những tai nạn đáng tiếc, thương tâm xảy ra.

Thời gian qua, đã có những nghiên cứu nhằm nâng cao năng lực nghề nghiệp cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên. Các nghiên cứu từ nhiều góc độ khác nhau đã tập trung phân tích, làm rõ một số vấn đề đối mới liên quan đến quá trình đánh bắt hải sản trên biển như: cải tiến công nghệ đánh bắt, kỹ thuật đánh bắt và bảo quản sản phẩm hiện đại, vận hành bảo dưỡng máy tàu... Tuy nhiên, đến nay chưa có công trình nào nghiên cứu một cách có hệ thống và chuyên sâu về xây dựng chương trình bồi dưỡng năng lực nghề nghiệp nói chung và năng lực thực hành an toàn trên tàu cá nói riêng cho người lao động đánh bắt hải sản.

Xuất phát từ cơ sở trên, triển khai nghiên cứu “Bồi dưỡng năng lực nghề nghiệp cho người lao động đánh bắt hải sản tại tỉnh Phú Yên” thực sự là cần thiết và thiết thực. Kết quả nghiên cứu là một chương trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản sẽ góp phần không nhỏ trong việc nâng cao năng lực nghề nghiệp cho người lao động đánh bắt hải sản tại tỉnh Phú Yên nói riêng và cả nước nói chung.

2. Mục tiêu nghiên cứu

Xây dựng chương trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá trong hệ thống năng lực nghề nghiệp của người lao động đánh bắt hải sản tại tỉnh Phú Yên.

3. Khách thể và đối tượng nghiên cứu

3.1. Khách thể nghiên cứu: Bồi dưỡng năng lực nghề nghiệp cho người lao động đánh bắt hải sản.

3.2. Đối tượng nghiên cứu: Chương trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá trong hệ thống năng lực nghề nghiệp của người lao động đánh bắt hải sản tại tỉnh Phú Yên.

4. Giả thuyết khoa học

Đội ngũ người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên còn yếu về năng lực thực hành an toàn trên tàu cá, chưa đủ khả năng thực hiện các yêu cầu nhiệm vụ khi gặp tình huống nguy hiểm hoặc tai nạn thương tích khi đánh bắt hải sản trên biển. Nếu xây dựng chương trình bồi dưỡng theo tiếp cận năng lực thì đội ngũ người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên sẽ có đủ năng lực thực hành an toàn trên tàu cá để hoàn thành yêu cầu, nhiệm vụ của mình khi đánh bắt hải sản.

5. Nhiệm vụ nghiên cứu

Đề tài tập trung nghiên cứu những nhiệm vụ như sau:

Nghiên cứu tổng quan về bồi dưỡng năng lực nghề nghiệp cho người lao động đánh bắt hải sản; Nghiên cứu cơ sở lý luận về bồi dưỡng năng lực nghề nghiệp cho người lao động đánh bắt hải sản; Xác định thực trạng bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản tại tỉnh Phú Yên; Xây dựng chương trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản tại tỉnh Phú Yên và đánh giá tính cấp thiết, khả thi của chương trình bồi dưỡng này.

6. Phạm vi nghiên cứu

6.1. Giới hạn về nội dung: Năng lực thực hành an toàn trên tàu cá là 1 trong 62 năng lực trong hệ thống năng lực nghề nghiệp của người lao động đánh bắt hải sản. Luận án chỉ tập trung nghiên cứu xây dựng chương trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản tại tỉnh Phú Yên.

6.2. Giới hạn về đối tượng, địa bàn khảo sát: Khảo sát thực trạng được tiến hành trên mẫu lựa chọn với đối tượng là người lao động đánh bắt hải sản tại 04 địa phương ven biển của tỉnh Phú Yên gồm: Thị xã Đông Hòa, Thành phố Tuy Hòa, Huyện Tuy An và Thị xã Sông Cầu.

6.3. Giới hạn về thời gian khảo sát: Các số liệu khảo sát tính từ năm 2018 đến năm 2023.

6.4. Giới hạn về tổ chức thực nghiệm: Luận án lựa chọn và tổ chức thực nghiệm sư phạm 02 mô đun trong chương trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải ở tỉnh Phú Yên.

Địa điểm thực nghiệm sư phạm: tại Phường Phú Đông, Thành phố Tuy Hòa, tỉnh Phú Yên.

7. Phương pháp nghiên cứu

7.1. Nhóm các phương pháp nghiên cứu lý luận: Sử dụng các phương pháp phân tích, tổng hợp; phương pháp hệ thống hóa lý luận để làm tiền đề xác định các khái niệm, hình thành khung lý thuyết của bồi dưỡng năng lực nghề nghiệp nói chung, bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá nói riêng cho người lao động đánh bắt hải sản.

7.2. Nhóm các phương pháp nghiên cứu thực tiễn

7.2.1. Phương pháp khảo sát bằng phiếu hỏi

7.2.2. Phương pháp phỏng vấn sâu

7.2.3. Phương pháp chuyên gia

7.2.4. Phương pháp thực nghiệm sư phạm (thực nghiệm gần đúng)

7.2.5. Phương pháp xử lý dữ liệu

8. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của đề tài

8.1. Về mặt lý luận

Luận án đã góp phần làm sáng tỏ cơ sở lý luận về năng lực nghề nghiệp của người lao động đánh bắt hải sản; năng lực thực hành an toàn trên tàu cá của người lao động đánh bắt hải sản; bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản, trong đó làm rõ một số khái niệm liên quan đến luận án, xác định được cấu trúc và tiêu chí đánh giá năng lực thực hành an toàn trên tàu cá của người lao động đánh bắt hải sản; đề xuất quy trình xây dựng chương trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên.

8.2. Về mặt thực tiễn

Đánh giá thực trạng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá trong hệ thống năng lực nghề nghiệp của người lao động đánh bắt hải sản tại tỉnh Phú Yên. Đánh giá thực trạng bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản tại tỉnh Phú Yên. Luận án xây dựng Chương trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên.

Tiến hành lấy ý kiến chuyên gia và thực nghiệm sư phạm (thực nghiệm gần đúng) 02 mô đun “Năng lực xử lý khi có cháy trên tàu” và “Năng lực sơ cứu khi có người bị thương tích” trong chương trình bồi dưỡng đã đề xuất nhằm phát triển 02 năng lực này, góp phần khẳng định tính hiệu quả, khả thi của chương trình bồi dưỡng được đề xuất.

9. Cấu trúc Luận án

Ngoài phần mở đầu, kết luận và khuyến nghị, danh mục tài liệu tham khảo, danh mục các công trình khoa học có liên quan đến luận án, phụ lục, luận án gồm có 4 chương, bao gồm:

Chương 1: Tổng quan nghiên cứu về bồi dưỡng năng lực nghề nghiệp cho người lao động đánh bắt hải sản.

Chương 2: Cơ sở lý luận về bồi dưỡng năng lực nghề nghiệp cho người lao động đánh bắt hải sản.

Chương 3: Thực trạng bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản tại tỉnh Phú Yên.

Chương 4: Xây dựng chương trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản tại tỉnh Phú Yên.

CHƯƠNG 1

TỔNG QUAN NGHIÊN CỨU VỀ BỒI DƯỠNG NĂNG LỰC NGHỀ NGHIỆP CHO NGƯỜI LAO ĐỘNG ĐÁNH BẮT HẢI SẢN

1.1. Những nghiên cứu về năng lực nghề nghiệp của người lao động đánh bắt hải sản

1.1.1. Về tầm quan trọng của năng lực nghề nghiệp đối với người lao động đánh bắt hải sản

Trong nghề đánh bắt hải sản hiện nay, để đảm bảo công việc có hiệu quả, ngoài một số yếu tố như đầu tư tàu thuyền đạt tiêu chuẩn, quá trình chuẩn bị chuyến đi tốt, quá trình đánh bắt, bảo quản sản phẩm,... thì năng lực nghề nghiệp của người lao động đánh bắt hải sản cũng hết sức quan trọng. Năng lực này được cho là yếu tố quyết định hơn các điều kiện khác vì chỉ có kiến thức, kỹ năng tốt thì ngư dân mới chọn được tàu tốt, ngư cụ thích hợp, sử dụng ngư cụ hiệu quả và đặc biệt biết giữ bảo đảm an toàn tính mạng trong môi trường khắc nghiệt của biển. Có thể kể đến của nghiên cứu của tổ chức nông lương thế giới (FAO), tổ chức hàng hải quốc tế (IMO).

1.1.2. Về cấu trúc năng lực nghề nghiệp của người lao động đánh bắt hải sản

Nghiên cứu về cấu trúc năng lực nghề nghiệp của người lao động đánh bắt hải sản có thể kể đến các nghiên cứu của Nguyễn (1991), Tiểu (2012), Sang & Hyo (2015), các nghiên cứu đều cho rằng cấu trúc năng lực nghề nghiệp của người lao động đánh bắt hải sản gồm các năng lực như : Năng lực lập kế hoạch thực hiện hành trình và xác định vị trí, năng lực duy trì trực ca hàng hải an toàn, năng lực ứng phó với các tình huống khẩn cấp, năng lực duy trì khả năng đi biển của ; năng lực thông tin hàng hải, năng lực quản lý an toàn hàng hải và ý thức về biển,...

1.2. Những nghiên cứu về bồi dưỡng năng lực nghề nghiệp cho người lao động đánh bắt hải sản

1.2.1. Về tầm quan trọng của việc tổ chức bồi dưỡng

Nghiên cứu về bồi dưỡng năng lực nghề nghiệp cho người lao động đánh bắt hải sản có thể kể đến các nghiên cứu của Ben-Yami & Anderson (1985), Sohar University (2013), Nguyễn (2005), FAO (2008), Nguyễn (2012), Phạm và Phan (2014), Rakesh và cộng sự (2015), Trần (2015), Lê và Nguyễn (2015), Đào (2016). Các nghiên cứu đã nhấn mạnh đến tầm quan trọng trong việc đào tạo người lao động đánh bắt hải sản và cho rằng việc đào tạo phải được nghiên cứu trong kế hoạch chuẩn bị thành lập, cần phải tính đến nhu cầu đào tạo.

1.2.2. Về nội dung, chương trình, hình thức, phương pháp bồi dưỡng

Về nội dung, chương trình, hình thức, phương pháp bồi dưỡng được thực hiện qua các nghiên cứu của các tác giả như Su-Chang Chen (2004), Nguyễn (2005), SFMP (2014), Sohar University (2013), Ban Dân nguyện của Quốc hội (2013). Nghiên cứu cho rằng việc đào tạo ngư dân cần được thực hiện một cách toàn diện, cần có các chương trình đào tạo phù hợp cho ngư dân. Cần phải cấu trúc các chương trình đào tạo và ràng buộc pháp lý để ngư dân tham gia các khóa học cơ bản để đảm bảo rằng họ làm việc an toàn, hiệu quả. Các chương trình này cần phải tính đến tuổi, trình độ học vấn, các khía cạnh kỹ thuật như kiến thức về ngư cụ, ngư trường,....

1.3. Những nghiên cứu về bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản

1.3.1. Về tầm quan trọng của việc tổ chức bồi dưỡng

Đánh giá tầm quan trọng của việc phòng chống những TNTT đối với người lao động đánh bắt hải sản trên biển. Trong các nghiên cứu đều cho rằng, nghề đánh bắt hải sản là nghề nguy hiểm, ngoài ảnh hưởng của môi trường tự nhiên, môi trường lao động trên tàu thì kỹ năng nghề nghiệp của ngư dân trong quá trình đánh bắt là một trong những nguyên nhân gây thương tích và tai nạn lao động. Các tác giả cũng đề xuất giải pháp cần phải tập trung việc bồi dưỡng nghề nghiệp cho người lao động đánh bắt hải sản để đảm bảo an toàn lao động trên biển. Điển hình thể hiện qua các nghiên cứu của Công ty vận tải và thuê tàu biển Việt Nam (1988; Viện nguồn lợi thủy sản (1996),

Tomaszunase & cộng sự (1997), Laursen & cộng sự (2008), Phan và Vũ (2008), Phùng và cộng sự (2014), Laura & cộng sự (2016), Lê (2011).

1.3.2. Về nội dung, chương trình, hình thức, phương pháp bồi dưỡng

Nội dung, chương trình, hình thức, phương pháp bồi dưỡng được tổng quan qua các nghiên cứu của Srinath và Rajeev (1995), Lê (2011), Grimsmo và cộng sự (2010), STCW –F (1995), SEAFDEC (2013), Nguyễn Văn Tâm (2018), Todd Miner và cộng sự (2019). Các tác giả đề xuất phải triển khai chương trình đào tạo sơ cứu, phòng chống tai nạn, thương tích cho người đi biển. Người lao động đánh bắt hải sản được trang bị những kiến thức, hiểu biết và kỹ năng nhận biết các tình huống khẩn cấp có thể xảy ra như đâm va tàu, cháy tàu, đắm tàu, các loại thiết bị cứu sinh thông thường trên tàu, các nguyên tắc cứu người và kỹ thuật cứu sinh, kiến thức về các yếu tố chống cháy nổ, tổ chức chống cháy trên tàu, các biện pháp sơ cấp cứu cơ bản do tai nạn, kiến thức về ứng phó với tình huống khẩn cấp, kỹ năng làm việc theo nhóm

1.4. Đánh giá chung về tổng quan nghiên cứu và một số vấn đề đặt ra cho luận án

1.4.1. Đánh giá chung về tổng quan nghiên cứu

Hầu hết các nghiên cứu đều khẳng định sự cần thiết của việc bồi dưỡng năng lực nghề nghiệp cho người lao động đánh bắt hải sản. Phần lớn các nghiên cứu trong và ngoài nước đều cho rằng nghề đánh bắt hải sản là nghề nặng nhọc, nguy hiểm, tỷ lệ tai nạn thương tích cao so với lao động làm việc trên đất liền nên cần phải bồi dưỡng. Tuy nhiên trong các nghiên cứu về quá trình tổ chức bồi dưỡng, đặc biệt là xây dựng chương trình bồi dưỡng theo quy trình nào là phù hợp để góp phần nâng cao năng lực nghề nghiệp cho người lao động đánh bắt hải sản vẫn chưa có lời giải.

1.4.2. Một số vấn đề đặt ra cho luận án

Một là, kế thừa các khái niệm của các nghiên cứu trong và ngoài nước để xác định các khái niệm có liên quan đến đề tài để bổ sung vào cơ sở lý luận bồi dưỡng năng lực nghề nghiệp cho người lao động đánh bắt hải sản.

Hai là, chưa có khung lý thuyết cụ thể để làm cơ sở xây dựng chương trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản

Ba là, việc tổ chức bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên vẫn còn hạn chế, vì thế cần phải có chương trình bồi dưỡng để đáp ứng nhu cầu học tập và phù hợp với đặc thù ở tỉnh Phú Yên.

KẾT LUẬN CHƯƠNG 1

Từ nghiên cứu tổng quan tổng hợp và phân tích các công trình khoa học bồi dưỡng năng lực nghề nghiệp cho người đánh bắt hải sản, đã đưa ra những nhận xét chung, xác định các vấn đề còn bỏ trống, có thể kế thừa, vận dụng và tìm ra nội dung cần tiếp tục nghiên cứu trong những chương tiếp theo của luận án. Từ kết quả nghiên cứu tổng quan đã khẳng định:

Nghiên cứu của các nhà khoa học trong và ngoài nước đã tổng hợp, khái quát được những năng lực nghề nghiệp của người lao động đánh bắt hải sản. Những công trình của các tác giả trong và ngoài nước cũng đã nghiên cứu, làm rõ những đặc điểm cơ bản của hoạt động bồi dưỡng cho người lao động đánh bắt hải sản như nội dung, phương pháp, hình thức bồi dưỡng, thực tiễn hoạt động bồi dưỡng và đề xuất các biện pháp cải tiến hoạt động bồi dưỡng. Tuy nhiên còn hạn chế về số lượng, chưa có nhiều công trình nghiên cứu quy mô, chuyên sâu về vấn đề này.

CHƯƠNG 2

CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ BỒI DƯỠNG NĂNG LỰC NGHỀ NGHIỆP CHO NGƯỜI LAO ĐỘNG ĐÁNH BẮT HẢI SẢN

2.1. Một số khái niệm liên quan đến đề tài

2.1.1. Người lao động đánh bắt hải sản:

Trong phạm vi nghiên cứu của luận án này thì hoạt động đánh bắt hải sản là hoạt động nghề nghiệp và người lao động đánh bắt hải sản là những thuyền viên làm việc trên tàu cá, là người làm nhiệm vụ khai thác nguồn lợi hải sản trên biển thông qua các công cụ chuyên dùng.

2.1.2. Năng lực nghề nghiệp của người lao động đánh bắt hải sản

2.1.2.1. Năng lực

Trong phạm vi nghiên cứu của đề tài này, khái niệm năng lực là khả năng thực hiện có hiệu quả các hoạt động, nhiệm vụ nghề nghiệp nhất định thông qua sự kết hợp kiến thức, kỹ năng, thái độ phù hợp và bao hàm năng lực chung và năng lực chuyên biệt.

2.1.2.2. Năng lực nghề nghiệp

Trong phạm vi của luận án và từ cách tiếp cận khái niệm năng lực như đã nêu trên, khái niệm *năng lực nghề nghiệp* được hiểu là khả năng thực hiện có hiệu quả các nhiệm vụ, công việc theo yêu cầu, tiêu chuẩn của nghề, thông qua sự kết hợp kiến thức, kỹ năng, thái độ nghề nghiệp.

2.1.2.3. Năng lực nghề nghiệp của người lao động đánh bắt hải sản

Từ khái niệm năng lực và năng lực nghề nghiệp đã được tiếp cận trên thì *năng lực nghề nghiệp của người lao động đánh bắt hải sản* được hiểu là khả năng thực hiện có hiệu quả các nhiệm vụ, công việc theo yêu cầu, tiêu chuẩn của nghề đánh bắt hải sản, thông qua sự kết hợp kiến thức, kỹ năng, thái độ nghề nghiệp

2.1.3. Bồi dưỡng năng lực nghề nghiệp cho người lao động đánh bắt hải sản

2.1.3.1. Bồi dưỡng

Trong phạm vi luận án này, khái niệm *bồi dưỡng* được hiểu là quá trình huấn luyện, bổ sung kiến thức, kỹ năng, thái độ cho người lao động để người lao động có khả năng thực hiện có hiệu quả các nhiệm vụ, công việc theo yêu cầu, tiêu chuẩn của nghề.

2.1.3.2. Bồi dưỡng năng lực nghề nghiệp cho người lao động đánh bắt hải sản

Trong luận án này, *bồi dưỡng năng lực nghề nghiệp cho người lao động đánh bắt hải sản* được hiểu là quá trình huấn luyện, bổ sung kiến thức, kỹ năng, thái độ nghề nghiệp cho người lao động đánh bắt hải sản để người lao động đánh bắt hải sản có khả năng thực hiện có hiệu quả các nhiệm vụ, công việc theo yêu cầu, tiêu chuẩn của nghề đánh bắt hải sản.

2.1.4. Bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản

2.1.4.1. Năng lực thực hành an toàn trên tàu cá

Từ cách tiếp cận các khái niệm trên, *năng lực thực hành an toàn trên tàu cá của người lao động đánh bắt hải sản* được hiểu là khả năng phòng, chống tác động của các yếu tố nguy hiểm nhằm bảo đảm không xảy ra thương tật, tử vong đối với con người trong quá trình lao động.

2.1.4.2. Bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản

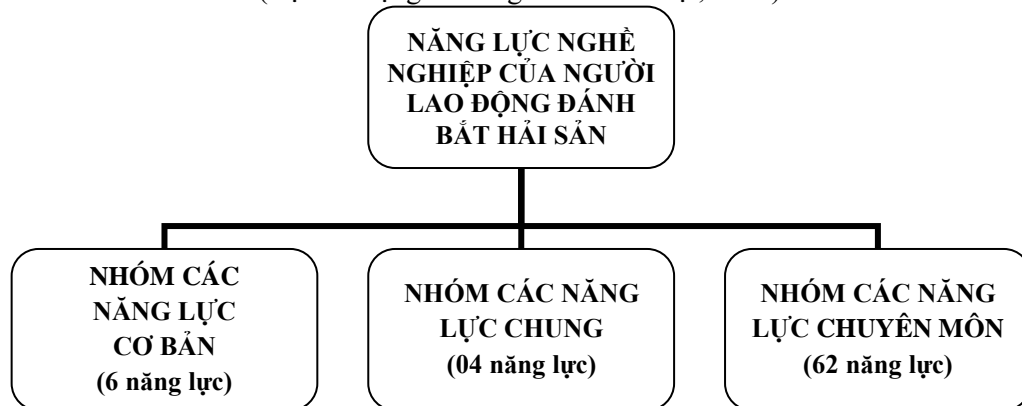
Dựa vào nền tảng của các khái niệm đã trình bày ở trên, luận án xác định khái niệm *Bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá người lao động đánh bắt hải sản* là hoạt động huấn luyện, bổ sung kiến thức, kỹ năng, thái độ cần thiết nhằm giúp cho người lao động đánh bắt hải sản khả năng phòng, chống tác động của các yếu tố nguy hiểm nhằm bảo đảm không xảy ra thương tật, tử vong đối với con người trong quá trình lao động.

2.2. Đặc điểm hoạt động nghề nghiệp của người lao động đánh bắt hải sản

Đặc điểm hoạt động nghề nghiệp của người lao động đánh bắt hải sản được biểu hiện: Nhiệm vụ đa dạng và theo quy trình cố định ; Thời gian làm việc thường dài ngày và đối diện nhiều hiểm nguy. Hơn thế nữa, nghề khai thác thủy sản biển còn thực hiện nhiệm vụ thiêng liêng và cao cả là khẳng định chủ quyền, góp phần bảo vệ biên cương trên biển của Tổ quốc.

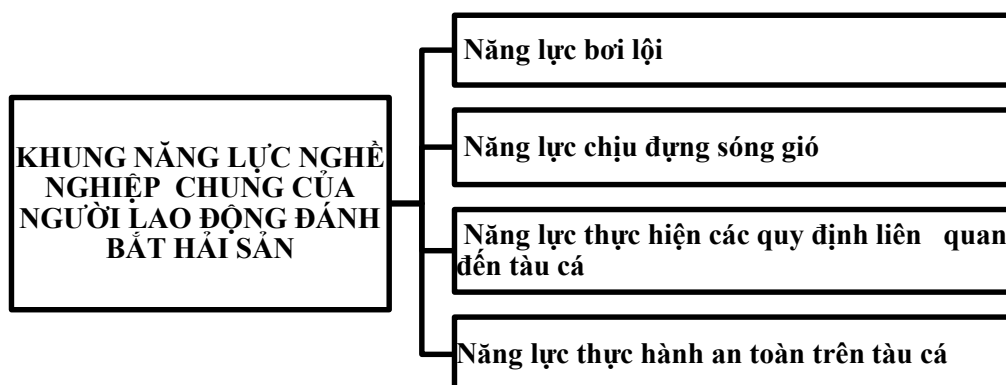
2.3. Khung năng lực nghề nghiệp của người lao động đánh bắt hải sản

Hình 2.1. Khung năng lực nghề nghiệp của người lao động đánh bắt hải sản (Bộ Lao động Thương binh & Xã hội, 2021)

Từ khung năng lực nghề nghiệp của người lao động đánh bắt hải sản cho thấy năng lực thực hành an toàn trên tàu cá là 1 trong 4 năng lực thuộc nhóm năng lực chung của người lao động đánh bắt hải sản gồm năng lực bơi lội, năng lực chịu đựng sóng gió, năng lực thực hiện các quy định liên quan đến tàu cá và năng lực thực hành an toàn trên tàu cá.

Hình 2.2. Khung năng lực nghề nghiệp chung của người lao động đánh bắt hải sản (Bộ Lao động Thương binh & Xã hội, 2021)

2.4. Lý luận về năng lực thực hành an toàn trên tàu cá của người lao động đánh bắt hải sản

2.4.1. Công việc, nhiệm vụ thực hành an toàn trên tàu cá của người lao động đánh bắt hải sản.

Xuất phát từ vị trí, vai trò của người lao động đánh bắt hải sản như đã quy định trong Luật Thủy sản 2017 nêu trên thì tại Điều 5, Điều 6, Điều 7, Điều 8 và Điều 9 Thông tư số 22/2018/TT-BNNPTNT ngày 15/11/2018 Bộ Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn quy định về thuyền viên tàu cá, tàu công vụ thủy sản đã quy định chức trách, nhiệm vụ của từng chức danh thuyền viên tàu cá như thuyền trưởng, thuyền phó, máy trưởng, thợ máy, thủy thủ. Như vậy, ngoài nhiệm vụ chuyên môn thì việc nhiệm vụ phòng chống các yếu tố nguy hiểm có thể gây TNTT khi hoạt động trên biển cũng được đề cập trong từng nhiệm vụ của các chức danh trên tàu.

2.4.2. Cấu trúc năng lực thực hành an toàn trên tàu cá của người lao động đánh bắt hải sản

Bảng 2.1. Cấu trúc năng lực thực hành an toàn trên tàu cá của người lao động đánh bắt hải sản

Cấu trúc năng lực thực hành an toàn trên tàu cá của người lao động đánh bắt hải sản	
1	Năng lực xử lý khi có người rơi xuống biển
2	Năng lực xử lý khi bị thủng tàu
3	Năng lực xử lý khi có cháy trên tàu
4	Năng lực sơ cứu ban đầu khi có người bị thương tích
5	Năng lực sống sót trên biển khi rời tàu
6	Năng lực phát hiện và theo dõi bão trên biển
7	Năng lực phòng tránh mất liên lạc

2.4.3. Tiêu chí đánh giá năng lực thực hành an toàn trên tàu cá của người lao động đánh bắt hải sản

Bảng 2.2. Tiêu chí đánh giá “Năng lực sơ cứu ban đầu khi có người bị thương tích” và “Năng lực xử lý khi có cháy trên tàu” của người lao động đánh bắt hải sản.

TT	Năng lực cốt lõi	Năng lực thành phần	Tiêu chí cụ thể	Các biểu hiện	Phương pháp chứng minh năng lực
1	Năng lực sơ cứu ban đầu khi có người bị thương tích	1.1. Xác định các vị trí bị tổn thương	- Quan sát và xác định được những vị trí bị tổn thương trên cơ thể nạn nhân. - Phân tích và đánh giá về mức	- Quan sát cẩn thận về những vị trí bị tổn thương cần giải quyết. - Phán đoán mức độ nguy hiểm	Đánh giá trong quá trình tham gia khóa học

			<p>độ tổn thương của nạn nhân.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Xác định được phương thức tổ chức sơ cứu khi đã xác định chính xác vị trí tổn thương. 	<p>của vết thương.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Thực hiện hành động sơ cứu nhanh và chính xác. 	
		1.2. Sử dụng các công cụ trong túi cứu thương	<ul style="list-style-type: none"> - Phân tích và liệt kê đúng loại các dụng cụ có trong túi cứu thương. - Trình bày được công dụng của mỗi loại dụng cụ. - Sử dụng dụng cụ đúng cách, đúng quy trình, hiệu quả, an toàn. 	<p>Trình bày cụ thể những dụng cụ có trong túi cứu thương.</p> <p>Liệt kê đầy đủ những dụng cụ cần thiết.</p> <p>Thực hiện hành động sơ cứu với dụng cụ sơ cứu đúng quy trình sử dụng</p>	<p>Đánh giá trong quá trình tham gia khóa học</p>
		1.3. Xử lý khi nạn nhân bị ngạt thở	<ul style="list-style-type: none"> - Phân tích và nhận dạng được các nguyên nhân gây ngạt thở. - Giải thích được quy trình xử lý nạn nhân khi bị ngạt thở. - Thực hiện hoạt động hô hấp nhân tạo phù hợp với từng tình trạng sức khỏe của nạn nhân. - Phối hợp với người xung quan trong việc sơ cứu nạn nhân và điều chỉnh phương pháp, hình thức sơ cứu cho phù hợp. - Làm cho nạn nhân có thể trở lại. 	<p>Phán đoán được nguyên nhân gây ngạt thở.</p> <p>Xác định được quy trình xử lý.</p> <p>Thực hiện hành động sơ cứu đúng quy trình.</p> <p>Đưa ra thông báo khẩn để tìm kiếm sự giúp đỡ.</p> <p>Thực hiện hành động để giảm nguy cơ nguy hiểm.</p>	<p>Đánh giá trong quá trình tham gia khóa học</p>

		1.4. Kiểm soát chảy máu cơ bản	<ul style="list-style-type: none"> - Phân tích được nguyên nhân gây chảy máu, cách xử lý trong quá trình nạn nhân chảy máu. - Sử dụng được các dụng cụ cầm máu để cầm máu cho nạn nhân. 	<p>Phán đoán được nguyên nhân chảy máu.</p> <p>Liệt kê đầy đủ những dụng cụ cần thiết và thực hiện hành động sơ cứu nhanh và hiệu quả.</p>	Đánh giá trong quá trình tham gia khóa học.
		1.5. Băng bó khi bị gãy xương, bong gân	<ul style="list-style-type: none"> - Phân tích được những vị trí tổn thương cần băng bó, xác định được nguyên nhân gây gãy xương, bong gân. - Sử dụng được các dụng cụ để băng bó khi gãy xương, bong gân. 	<p>Phán đoán được vị trí tổn thương phán đoán được mức độ nguy hiểm của vết thương.</p> <p>Liệt kê đầy đủ những dụng cụ cần thiết và thực hiện hành động sơ cứu nhanh và hiệu quả.</p>	Đánh giá trong quá trình tham gia khóa học.
2	Năng lực xử lý khi có cháy trên tàu	2.1. Nhận biết được vị trí các thiết bị chống cháy và các lối thoát khẩn cấp.	- Xác định được các vị trí chống cháy trên tàu.	- Liệt kê đầy đủ những thiết bị chống cháy trên tàu.	Đánh giá trong quá trình tham gia khóa học.
		2.2. Phân biệt các loại nguồn gây cháy, nguy cơ gây cháy và sự lan truyền của lửa.	Xác định rõ các nguồn cháy trên tàu .	Trình bày cụ thể các nguồn gây cháy trên tàu.	Đánh giá trong quá trình tham gia khóa học.
		2.3. Phân loại các chất dập lửa có thể áp dụng.	- Xác định được các chất dập cháy trên tàu.	- Liệt kê, trình bày cụ thể những chất dập cháy trên tàu.	Đánh giá trong quá trình tham gia khóa học.
		2.4. Sử dụng các trang thiết bị và dụng cụ chống cháy; phương pháp, trình tự chống cháy, phương pháp sử dụng dụng cụ thở trong chống cháy và cứu nạn.	- Lựa chọn đúng các dụng cụ chống cháy phù hợp.	- Liệt kê, giải thích được công dụng của những dụng cụ chống cháy và thực hiện hành động chống cháy nhanh chóng và hiệu quả.	Đánh giá trong quá trình tham gia khóa học.

Từ các tiêu chí được xác định như bảng 2.2, thang đo bằng điểm số để đánh giá mỗi năng lực qua bồi dưỡng được xây dựng.

2.5. Khung lý thuyết về bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản.

2.5.1. Tầm quan trọng của bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản.

Nghị quyết hội nghị lần thứ tám Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XII về Chiến lược phát triển bền vững kinh tế biển Việt Nam đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045 cũng đã xác định phải tăng cường giáo dục, nâng cao nhận thức, kiến thức, hiểu biết về biển, đại dương, kỹ năng sinh tồn, thích ứng với biến đổi khí hậu, nước biển dâng, phòng, tránh thiên tai, phát triển nguồn nhân lực biển chất lượng cao phù hợp với nhu cầu thị trường

Xuyên suốt tinh thần chỉ đạo đó, tại Nghị quyết số 19-NQ/TW, ngày 16/6/2022, Hội nghị lần thứ năm Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XIII về nông nghiệp, nông dân, nông thôn đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045 cũng đã xác định phải thực hiện đồng bộ các giải pháp nâng cao hiệu quả khai thác hải sản xa bờ gắn với bảo vệ chủ quyền biển, đảo quốc gia.

2.5.2. Đặc điểm học tập của người lao động đánh bắt hải sản

Hiện nay, hầu hết người lao động đánh bắt hải sản là người trưởng thành (người lớn), ít nhiều đã có kiến thức và kinh nghiệm trong công việc. Vì vậy, đặc điểm học tập của người lao động đánh bắt hải sản có những đặc điểm chung về đặc điểm học tập của người lớn và một số đặc điểm riêng của người lao động đánh bắt hải sản ảnh hưởng đến việc học tập thể hiện qua các đặc điểm về *trình độ học vấn; về điều kiện tham gia bồi dưỡng; về động cơ và nhu cầu bồi dưỡng*:

2.5.3. Các thành tố của quá trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản

2.5.3.1. Mục tiêu bồi dưỡng

Mục tiêu chung bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản được xác định là cung cấp và mở rộng kiến thức, kinh nghiệm cho người lao động đánh bắt hải sản các tình huống dễ gây tai nạn thương tích, giúp người lao động đánh bắt hải sản nhận diện chính xác các tình huống nguy hiểm cũng như cách thức ứng phó an toàn, hợp lý trong những tình huống nguy hiểm, bảo đảm an toàn cho bản thân và các thành viên trên tàu.

2.5.3.2. Nội dung bồi dưỡng

Nội dung bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản bao gồm: Xử lý tình huống nguy hiểm khi có người rơi xuống biển; Xử lý tình huống nguy hiểm khi bị thủng tàu; Xử lý tình huống nguy hiểm khi có cháy trên tàu; Sơ cứu ban đầu khi có người bị thương tích; Sóng sót trên biển khi rời tàu; Phát hiện và theo dõi bão trên biển; Phòng tránh mất liên lạc.

2.5.3.3. Phương pháp bồi dưỡng

Các phương pháp bồi dưỡng có thể được giáo viên sử dụng trong quá trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cho người lao động đánh bắt hải sản bao gồm: *Phương pháp thuyết trình; Phương pháp thực hành; Phương pháp thảo luận nhóm; Phương pháp tạo tình huống.*

2.5.3.4. Hình thức bồi dưỡng

Hình thức đảm bảo cho việc tổ chức hoạt động của giáo viên và học viên được xác định bởi những điều kiện thực tế của quá trình dạy học. Một số hình thức bồi dưỡng có thể áp dụng như sau: *Bồi dưỡng trực tiếp; Bồi dưỡng trực tiếp kết hợp với trực tuyến; Bồi dưỡng thông qua sinh hoạt nghiệp đoàn nghề cá, thông qua các hội nghị, hội thảo; Tự bồi dưỡng.*

2.5.3.5. Kiểm tra, đánh giá kết quả bồi dưỡng

Vì là chương trình ngắn hạn, chú trọng đến thực hành nên các phương pháp kiểm tra, đánh giá có thể sử dụng trong bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản phải tập trung chủ yếu vào phương pháp kiểm tra đánh thực hành.

2.5.4. Các yếu tố ảnh hưởng đến bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản

2.5.4.1. Nhận thức và nhu cầu bồi dưỡng của người lao động đánh bắt hải sản

2.5.4.2. Trình độ giáo viên và các chính sách quản lý liên quan đến bồi dưỡng

2.5.4.3. Điều kiện cơ sở vật chất, phương tiện phục vụ bồi dưỡng.

2.6. Khung lý thuyết về xây dựng chương trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản

2.6.1. Các cách tiếp cận trong việc xây dựng chương trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản

Theo các nhà nghiên cứu về giáo dục thì có các cách tiếp cận cơ bản trong xây dựng chương trình giáo dục như: tiếp cận nội dung, tiếp cận mục tiêu và cách tiếp cận phát triển. Với mỗi cách tiếp cận thì có những đặc điểm, ưu điểm, hạn chế của nó. Trong khi đó, cách tiếp cận năng lực gắn với quan điểm lấy người học làm trung tâm, chú trọng đến quá trình dạy học, nhấn mạnh đến những năng lực gì người học có thể làm được sau khi học. Với những ưu điểm vượt trội như phân tích ở trên, dựa vào đặc điểm học tập của người lao động đánh bắt hải sản, cách tiếp cận năng lực trong xây dựng chương trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên được lựa chọn bởi tính ưu việt của nó.

2.6.2. Chương trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản theo tiếp cận năng lực.

2.6.2.1. Đặc điểm của chương trình bồi dưỡng

- Chương trình bồi dưỡng được xây dựng dựa trên kết quả phân tích nghề. Các NL mà người lao động đánh bắt hải sản sẽ tiếp thu trong quá trình bồi dưỡng phải được xác định từ việc phân tích nghề một cách nghiêm ngặt, chính xác và đầy đủ bằng phương pháp phân tích nghề DACUM kết hợp với phương pháp chuyên gia.

2.6.2.2. Nội dung chương trình bồi dưỡng

Theo tiếp cận năng lực kết hợp với đặc điểm học tập của người lao động đánh bắt hải sản thì nội dung chương trình bồi dưỡng sẽ có cấu trúc gọn nhẹ bởi hoạt động bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản chủ yếu là cập nhật, nâng cao thêm kiến thức mới từ đó người lao động đánh bắt hải sản hoàn thiện thêm năng lực nghề nghiệp của mình.

2.6.2.3. Quy trình xây dựng chương trình bồi dưỡng theo tiếp cận năng lực

Việc xây dựng chương trình đào tạo nghề được tiến hành qua các giai đoạn như sau:

- GIAI ĐOẠN THIẾT KẾ:

Nhiệm vụ của giai đoạn này là thiết kế nội dung bồi dưỡng theo từng chủ đề (đơn nguyên học tập) và mô đun, xây dựng kho tư liệu các đơn nguyên học học tập theo hệ thống danh mục và mã số. Giai đoạn này bao gồm sáu bước sau:

Bước 1: Phân tích nhu cầu bồi dưỡng

Bước 2: Phân tích nghề

Bước 3: Phân tích công việc

Bước 4: Xác định các mô đun bồi dưỡng

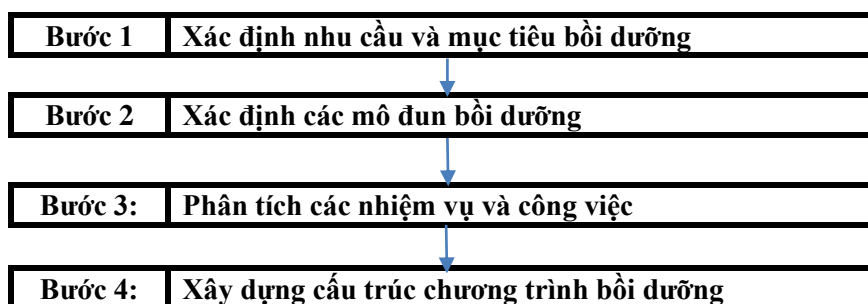
Bước 5: Xác định các đơn nguyên học tập

Bước 6: Xây dựng tài liệu học tập cho mô đun

- GIAI ĐOẠN ÁP DỤNG

Từ những lý luận về xây dựng chương trình theo tiếp cận năng lực này, có thể mô tả các bước để xây dựng chương trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản như hình 2.3.

Hình 2.3. Quy trình xây dựng chương trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản

KẾT LUẬN CHƯƠNG 2

Tóm lại, từ việc kế thừa những kết quả nghiên cứu của các nhà khoa học trước đây, trong luận án đã hệ thống hóa được cơ sở lý luận về bồi dưỡng năng lực nghề nghiệp cho người lao động đánh bắt hải sản. Từ kết quả nghiên cứu cơ sở lý luận có thể rút ra những kết luận sau:

Một là, việc triển khai xây dựng chương trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá theo mô đun sẽ đáp ứng được nhu cầu cũng như yêu cầu về chất lượng bồi dưỡng nghề nghiệp trong bối cảnh hiện nay bởi tính ưu việt, linh hoạt, phù hợp với đối tượng bồi dưỡng là người lao động đánh bắt hải.

Hai là, bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản đặc biệt chú ý đến đặc điểm học tập của người lớn và nó là một quá trình giáo dục nên cần phải thể hiện những thành tố của quá trình bồi dưỡng gồm: mục tiêu, nội dung, phương pháp, hình thức bồi dưỡng, kiểm tra và đánh giá kết quả bồi dưỡng.

Ba là, quá trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản chịu nhiều yếu tố ảnh hưởng.

Bốn là, lựa chọn cách tiếp cận năng lực trong xây dựng chương trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản.

CHƯƠNG 3

THỰC TRẠNG VỀ BỒI DƯỠNG NĂNG LỰC THỰC HÀNH AN TOÀN TRÊN TÀU CÁ CHO NGƯỜI LAO ĐỘNG ĐÁNH BẮT HẢI SẢN Ở TỈNH PHÚ YÊN

3.1. Khái quát về nghề đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên

3.1.1. Cơ cấu nghề đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên

3.1.2. Thực trạng về chương trình bồi dưỡng nghề nghiệp dành cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên

3.2. Tổ chức điều tra, khảo sát

3.2.1. Mục đích khảo sát

Đánh giá thực trạng bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên hiện nay.

3.2.2. *Nội dung khảo sát*: Khảo sát thực trạng về năng lực và bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên.

3.2.3. *Địa bàn khảo sát*: 04 địa phương ven biển tỉnh Phú Yên gồm

3.2.4. *Cỡ mẫu khảo sát*: 400 người lao động đánh bắt hải sản đã từng tham gia khóa bồi dưỡng nghề nghiệp cho người lao động đánh bắt hải sản ở địa phương.

3.2.5. Phương pháp, công cụ khảo sát và thời gian khảo sát

3.2.5.1. Phương pháp, công cụ khảo sát:

Người nghiên cứu sử dụng 2 phương pháp khảo sát là phương pháp điều tra bằng phiếu hỏi và phương pháp phỏng vấn sâu để khảo sát thực tiễn

3.2.5.2. *Thời gian khảo sát thực trạng*: Thực hiện từ tháng 3/2022 đến tháng 5/2023.

3.2.5.3. *Xử lý dữ liệu và cách đánh giá*: Luận án sử dụng phần mềm SPSS để xử lý kết quả khảo sát thực trạng. Ngoài ra, những thông tin định tính được tổng hợp, giải thích để khẳng định thông tin về thực trạng vấn đề nghiên cứu.

3.3. Kết quả khảo sát thực trạng

3.3.1. Thực trạng về năng lực thực hành an toàn trên tàu cá của người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên

3.3.1.1. Năng lực xử lý khi có người rơi xuống biển

Đối với “*Năng lực xử lý khi có người rơi xuống biển*” được đánh giá cao nhất, ở mức khá ($\text{ĐTB} = 2,91$). Điều này cho thấy, đa số người lao động đánh bắt hải sản trước mỗi chuyến biển đều chuẩn bị chu đáo cho hành trình di chuyển của mình trên biển, chuẩn bị các trang thiết bị cứu sinh để đối phó với những tình huống nguy hiểm có thể xảy ra.

3.3.1.2. Năng lực xử lý khi thủng tàu

Kết quả khảo sát “*Năng lực xử lý khi bị thủng tàu*” cho thấy năng lực này được đánh giá ở mức độ trung bình với điểm trung bình chung là **2,06**. Điều này, cho thấy mỗi người lao động đánh

bắt hải sản vẫn còn thiếu kiến thức, kỹ năng có liên quan đến xử lý tình huống khi tàu bị thủng, công tác kiểm tra, chuẩn bị các dụng cụ, thiết bị để đối phó với tình huống khi tàu bị thủng vẫn còn chưa cao.

3.3.1.3. Năng lực xử lý khi có cháy trên tàu

Đối với “Năng lực xử lý khi có cháy trên tàu” được đánh giá ở mức yếu với điểm trung bình chung là **1,73**, thấp. Điều này chứng tỏ người lao động đánh bắt hải sản không quan tâm và không chuẩn bị cho tình huống nguy hiểm này, từ những vụ việc cháy tàu đã xảy ra, thuyền trưởng và thuyền viên vẫn chưa rút kinh nghiệm, ít quan tâm và đầu tư trang thiết bị chống cháy trên tàu cũng như tham gia hoạt động của các khóa bồi dưỡng về chống cháy khi có sự cố.

3.3.1.4. Năng lực sơ cứu ban đầu khi có người bị thương tích

Đối với “năng lực sơ cứu ban đầu khi có người bị thương tích” được đánh giá ở mức yếu (**ĐTB** = **1,68**). Như vậy, đánh giá người lao động đánh bắt hải sản ít được bồi dưỡng về nội dung này, hơn nữa người lao động cũng chủ yếu dựa vào kinh nghiệm sơ cứu của mình khi đánh bắt nên chủ quan không quan tâm đến vấn đề bị tai nạn thương tích trên biển cần phải có kiến thức, kỹ năng xử lý ban đầu để bảo vệ tính mạng cho bản thân.

3.3.1.5. Năng lực sống sót trên biển khi rời tàu

“Văng lực sống sót trên biển khi rời tàu” được đánh giá mức trung bình với **ĐTB** = **2,43**. Nguyên nhân chủ yếu là trong hoạt động này người lao động đánh bắt hải sản chủ yếu là dựa vào kinh nghiệm, các trang thiết bị khi gặp tình huống nguy hiểm ít được người lao động trang bị hoặc có trang bị cũng mang tính đối phó, chưa trở thành thói quen và yêu cầu trong nghề nghiệp của mình.

3.3.1.6. Năng lực phát hiện và theo dõi bão trên biển

Đối với “năng lực phát hiện và theo dõi bão trên biển” được đánh giá là năng lực ở mức khá (**ĐTB** = **2,70**). Điều này khẳng định, hầu hết người lao động đánh bắt hải sản có khả năng nhận biết những dấu hiệu có liên quan đến bão để có thể chủ động phòng tránh, những người biết những dấu hiệu này không chỉ là thuyền trưởng mà đa số các thuyền viên đều có thể phát hiện và phân biệt những tình huống nguy hiểm khi có bão trên biển

3.3.1.7. Năng lực phòng tránh mất liên lạc

Đối với “Năng lực phòng tránh mất liên lạc” được đánh giá ở mức trung bình (**ĐTB** = **2,36**), điều này chứng tỏ đa số người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên chưa có kỹ năng sử dụng các trang thiết bị thông tin liên lạc trên tàu.

***) Đánh giá chung về năng lực thực hành an toàn trên tàu cá của người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên**

Việc đánh giá năng lực thực hành an toàn trên tàu cá của người lao động đánh bắt hải sản được thực hiện theo từng năng lực và trong mỗi năng lực thì đánh giá các năng lực thành phần. Căn cứ điểm trung bình chung của các năng lực thành phần thuộc năng lực thực hành an toàn trên tàu cá của người lao động đánh bắt hải sản được tổng hợp ở Bảng 9 cho thấy có 02 năng lực được người lao động đánh bắt hải sản đánh giá ở mức khá, trong đó “Năng lực xử lý khi có người rơi xuống biển” được đánh giá cao nhất với điểm trung bình chung là **2,91**, “Năng lực phát hiện và theo dõi bão trên biển” xếp thứ 2 với điểm trung bình là **2,70**.

Ngược lại, xếp hạng 6 và 7 là hai năng lực nghề nghiệp: “Năng lực xử lý khi có cháy trên tàu” và “Năng lực sơ cứu ban đầu khi có người bị thương tích” được đánh giá ở mức yếu với điểm trung bình chung lần lượt là **1,73** và **1,68**. Đây là 2 năng lực bị đánh giá thấp nhất ở người lao động đánh bắt hải sản, cần đặc biệt lưu tâm và nên được lựa chọn để tổ chức bồi dưỡng.

3.3.2. Thực trạng bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên

3.3.2.1. Thực trạng mức độ cần thiết bồi dưỡng

Từ kết quả khảo sát đã khẳng định việc bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên là công việc cần thiết, cấp bách hiện nay, nhằm đáp ứng yêu cầu công việc đánh bắt hải sản ngày càng khó khăn, phức tạp trên biển.

3.3.2.2. Thực trạng về mức độ tham gia các khóa bồi dưỡng liên quan đến thực hành an toàn trên tàu cá của người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên.

Từ kết quả khảo sát mức độ tham gia bồi dưỡng về thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên được đánh giá chưa cao, chưa thường xuyên, còn mang tính đối phó. Điều này cần phải có sự thay đổi, cần phải nâng cao hơn nữa mức độ thường xuyên

bồi dưỡng về thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản nhằm đáp ứng yêu cầu công việc đề ra, đặc biệt là tình hình phức tạp khi đánh bắt hải sản trên biển Đông hiện nay.

3.3.2.3. Thực trạng về mục tiêu bồi dưỡng

Từ kết quả khảo sát và phỏng vấn sâu cho thấy, trong 7 mục tiêu bồi dưỡng được đưa ra, hầu hết người lao động đánh bắt hải sản đều đánh giá sự cần thiết phải đạt được những mục tiêu bồi dưỡng này, tỷ lệ đánh giá đều trên 80%. Như vậy có thể thấy, người lao động đã xác định được tương đối đầy đủ về những mục tiêu cần phải được trong bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản.

3.3.2.4. Thực trạng nội dung bồi dưỡng

Dựa vào kết quả đánh giá cho thấy mức độ thực hiện nội dung thực hành an toàn trên tàu cá của người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên không đồng đều. Hoạt động xử lý khi có người rơi xuống biển được thực hiện thường xuyên với ĐTB là 2,68, trong khi đó các hoạt động còn lại chỉ thỉnh thoảng người lao động đánh bắt hải sản thực hiện như hoạt động. Đặc biệt, đối với 02 nội dung hoạt động “xử lý khi có cháy trên tàu” và nội dung “Sơ cứu ban đầu khi có người bị thương tích” được đánh giá ở mức không thường xuyên thực hiện.

3.3.2.5. Thực trạng về phương pháp bồi dưỡng

Từ kết quả khảo sát, phỏng vấn có thể đánh giá mức độ thực hiện nhiều nhất là phương pháp dạy học thuyết trình được thực hiện trong các khóa bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên do hình thức bồi dưỡng tập trung và số lượng người tham dự đông nên giáo viên thường sử dụng phương pháp này. Trong khi đó, trong bồi dưỡng theo tiếp cận năng lực thực hiện thì các phương pháp dạy học theo hướng tích cực hóa người học lại không được giáo viên sử dụng.

3.3.2.6. Thực trạng về hình thức bồi dưỡng

Từ kết quả khảo sát và phỏng vấn về hình thức tổ chức bồi dưỡng cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên được sử dụng trong thời gian cho thấy, hình thức bồi dưỡng chủ yếu được sử dụng là bồi dưỡng tập trung, thông qua các lớp tập huấn chiếm tỷ lệ cao nhất (50,50%), hình thức bồi dưỡng thông qua sinh hoạt nghiệp đoàn nghề cá, qua các hội nghị, hội thảo ở vị trí thứ 2 (30,15%), hình thức bồi dưỡng trực tiếp kết hợp trực tuyến và tự bồi dưỡng chiếm tỷ rất thấp.

3.3.2.7. Thực trạng về phương pháp kiểm tra, đánh giá kết quả bồi dưỡng

Qua kết quả khảo sát và phỏng vấn sâu mức độ vận dụng các phương pháp kiểm tra, đánh giá kết quả bồi dưỡng của giáo viên, đã khẳng định: phương pháp kiểm tra, đánh giá bằng cách trắc nghiệm sau khi kết thúc mô đun bồi dưỡng rất thường xuyên được giáo viên vận dụng (ĐTB = 2,50), các phương pháp thường xuyên được vận dụng là phương pháp viết tự luận (ĐTB = 2,21), trong khi đó phương pháp kiểm tra, đánh giá thỉnh thoảng được giáo viên vận dụng là phương pháp vấn đáp (ĐTB = 1,83) và phương pháp thực hành (ĐTB = 2,11).

3.3.2.8. Thực trạng về các yếu tố ảnh hưởng đến bồi dưỡng

Từ kết quả khảo sát cho thấy điểm trung bình của yếu tố “Nhận thức và nhu cầu bồi dưỡng của người lao động đánh bắt hải sản” là **3,05**, xếp hạng 1/3; “Trình độ giáo viên và các chính sách quản lý liên quan đến bồi dưỡng” có điểm trung bình là **2,36**, xếp cuối cùng; “Điều kiện cơ sở vật chất, phương tiện phục vụ bồi dưỡng” có điểm trung bình là **2,77**, xếp thứ 2/3.

3.3.2.9. Thời lượng chương trình bồi dưỡng

Qua khảo sát ý kiến của người lao động đánh bắt hải sản thì đa số cho rằng thời lượng chương trình bồi dưỡng là từ 7 đến 10 ngày chiếm tỷ lệ cao nhất (72,86%), tỷ lệ chọn thời lượng dưới 7 ngày chiếm tỷ lệ (22,61%) và tỷ lệ chọn thời gian bồi dưỡng trên 10 ngày rất thấp (4,52%).

Từ kết quả khảo sát cho thấy, người lao động đánh bắt hải sản xác định đây là khoảng thời gian phù hợp để có thể tham gia được vì sau mỗi chuyến đánh bắt hải sản, thông thường người lao động được nghỉ khoảng 7 đến ngày để chờ chuyến đánh bắt sau. Nếu thời lượng bồi dưỡng kéo dài sẽ ảnh hưởng đến thời gian tập trung đi chuyên kế tiếp.

3.4. Đánh giá chung về thực trạng và nguyên nhân bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên.

3.4.1. Ưu điểm

Phần lớn người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên đều nhận thấy sự cần thiết của việc bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá, có ý thức học tập để nâng cao năng lực của mình

đáp ứng yêu cầu công việc. Học viên tham gia khóa học đều có kinh nghiệm trong nghề, xác định được mục tiêu bồi dưỡng cần đạt được năng lực cần có.

3.4.2. Hạn chế

Bên cạnh những ưu điểm nêu trên vẫn còn tồn tại những hạn chế nhất định như sau:

- Năng lực thực hành an toàn trên tàu cá của người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên nhìn chung mới chỉ ở mức trung bình, chưa đáp ứng được yêu cầu nhiệm vụ công việc hiện nay.
- Tuy giáo viên có đổi mới phương pháp bồi dưỡng nhưng tạo ra được những yếu tố thuận lợi để phát triển NLNN của người lao động đánh bắt hải sản.

3.4.3. Nguyên nhân của những hạn chế

Những hạn chế trên được tạo ra từ những nguyên nhân sau:

- Các cơ sở bồi dưỡng ở Phú Yên chưa xây dựng được chương trình bồi dưỡng để nâng cao năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản.
- Chưa áp dụng phương pháp đào tạo cho người lớn trong tổ chức bồi dưỡng nghề nghiệp cho người lao động đánh bắt hải sản

KẾT LUẬN CHƯƠNG 3

Tỉnh Phú Yên đã có nhiều giải pháp trong công tác bồi dưỡng nghề nghiệp cho người lao động đánh bắt hải sản. Tuy nhiên, thực tế hoạt động bồi dưỡng vẫn chưa đem lại hiệu quả cao, cụ thể là năng lực thực hành an toàn trên tàu cá của người lao động đánh bắt hải sản còn yếu, chưa đáp ứng yêu cầu công việc.

Trong đó các nhóm năng lực hợp thành năng lực thực hành an toàn trên tàu cá của người lao động đánh bắt hải sản chưa đạt được sự đồng đều. Do đó cần có sự quan tâm bồi dưỡng kịp thời những năng lực còn yếu như năng lực xử lý khi có cháy trên tàu và năng lực sơ cứu ban đầu khi có người bị thương tích để đáp ứng yêu cầu công việc.

CHƯƠNG 4

XÂY DỰNG CHƯƠNG TRÌNH BỒI DƯỠNG NĂNG LỰC THỰC HÀNH AN TOÀN TRÊN TÀU CÁ CHO NGƯỜI LAO ĐỘNG ĐÁNH BẮT HẢI SẢN Ở TỈNH PHÚ YÊN

4.1. Các yêu cầu trong việc xây dựng chương trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên

Một là, chương trình bồi dưỡng phải bảo đảm nhu cầu của người học, khi xây dựng chương trình bồi dưỡng thì việc đảm bảo là bồi dưỡng để nâng cao NL thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản, nâng cao đạo đức, tác phong công nghiệp.

Hai là, việc xây dựng chương trình bồi dưỡng phải xuất phát từ yêu cầu của thực tiễn, phải đáp ứng điều kiện thực tiễn cụ thể về hoạt động phòng chống TNTT trên biển cũng như yêu cầu phát triển nguồn nhân lực của tỉnh Phú Yên.

Ba là, chương trình bồi dưỡng khi xây dựng phải phù hợp với điều kiện về kinh tế, văn hóa, năng lực tổ chức của mỗi địa phương khi tổ chức.

4.2. Xây dựng chương trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên.

Từ cơ sở lý luận được trình bày ở Chương 2 và kết quả khảo sát thực trạng ở Chương 3, xây dựng chương trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên được thực hiện theo trình tự các bước cụ thể sau:

Bước 1: Xác định nhu cầu bồi dưỡng

Phương pháp phổ biến nhất hiện nay về xác định nhu cầu bồi dưỡng vẫn là thu thập và phân tích thông tin về người học qua điều tra, khảo sát kết hợp với phương pháp chuyên gia.

Bước 2. Xác định các modul bồi dưỡng

Bảng 4.1. Nội dung bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên

TT	Tên Modul
Modul 1	Năng lực xử lý khi có người rơi xuống biển
Modul 2	Năng lực xử lý khi bị thùng tàu

Modul 3	Năng lực xử lý khi có cháy trên tàu
Modul 4	Năng lực sơ cứu ban đầu khi có người bị thương tích
Modul 5	Năng lực sống sót trên biển khi rời tàu
Modul 6	Năng lực phát hiện và theo dõi bão trên biển
Modul 7	Năng lực phòng tránh mất liên lạc

Bước 3: Phân tích các nhiệm vụ và công việc

Bảng 4.2. Bảng phân tích công việc thực hành an toàn trên tàu cá của người lao động đánh bắt hải sản

Nhiệm vụ	Các công việc		
1. Năng lực thực hiện cứu người khi rơi xuống biển	1.1 Ném phao cứu sinh cá nhân cho người bị nạn.	1.2. Chuẩn bị các phương tiện cứu sinh cứu vớt người bị nạn	1.3. Di chuyển tàu ra xa người bị nạn để người bị nạn không bị hút vào chân vịt
	1.4. Thông tin cho các lực lượng chức năng để kịp thời cứu hộ.		
2. Năng lực xử lý khi bị thủng tàu	2.1. Xác định vị trí, kích thước lỗ thủng, lưu lượng nước chảy qua lỗ thủng đó.	2.2. Đóng kín các cửa hầm kín nước giữa các hầm thủng và những hầm kế cận.	2.3. Dùng dụng cụ chống thấm trên tàu để bịt kín tạm thời lỗ thủng.
	2.4. Sử dụng máy bơm hút nước ra ngoài.		
3. Năng lực xử lý khi có cháy trên tàu	3.1. Nhận biết được vị trí các thiết bị chống cháy và các lối thoát khẩn cấp.	3.2. Phân biệt các loại nguồn gây cháy, nguy cơ gây cháy và sự lan truyền của lửa.	3.3. Phân loại các chất dập lửa có thể áp dụng.
	3.4. Sử dụng các trang thiết bị và dụng cụ chống cháy; phương pháp, trình tự chống cháy, phương pháp sử dụng dụng cụ thở trong chống cháy và cứu nạn.		
4. Năng lực sơ cấp cứu khi có người bị thương tích trên biển	4.1.Sử dụng dụng cụ y tế khi sơ cấp cứu.	4.2. Xác định vị trí tổn thương.	4.3. Áp dụng kỹ thuật hồi sức.
	4.4. Kiểm soát chảy máu.	4.5. Áp dụng các biện pháp thích hợp để chống choáng,	4.6. Băng bó và sử dụng các công cụ trong túi cứu thương khẩn cấp.
5. Năng lực sống sót trên biển khi rời tàu	5.1. Chống khát trên biển	5.2. Chống đói trên biển	5.3. Chuẩn bị phao cứu sinh hoặc các vật thể có thể nổi trên mặt nước, khả năng giữ cho cơ thể nhẹ nhàng để giữ sức lực trong thời gian chờ sự trợ giúp.

6. Năng lực phát hiện và theo dõi bão trên biển	6.1. Phát hiện và theo dõi bão trên biển thông qua sự thay đổi trạng thái của mặt biển.	6.2. Phát hiện và theo dõi bão trên biển thông qua sự thay đổi trạng thái của bầu trời.	6.3. Phát hiện và theo dõi bão trên biển thông qua những biểu hiện khác thường trong hoạt động sống của một số sinh vật sống xung quanh.
7. Năng lực phòng tránh mất liên lạc	7.1. Sử dụng các thiết bị thông tin liên lạc trên tàu phục vụ cho việc báo động cấp cứu.	7.2. Liên lạc tới nơi cần cấp cứu để phòng tránh gián đoạn thông tin liên lạc, đảm bảo an toàn cho người và phương tiện hoạt động trên biển.	

Từ danh mục các nhiệm vụ, công việc về thực hành an toàn trên tàu cá của người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên đã được xác định như trên là căn cứ để xác định mục tiêu và nội dung bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá của người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên.

Bước 4. Xây dựng cấu trúc chương trình bồi dưỡng

Bảng 4.3. Khung chương trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá của người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên

TT	Mã Modul	Tên Modul	Thời gian bồi dưỡng (giờ)
Modul 1	MĐ1	Năng lực xử lý khi có người rơi xuống biển	10
Modul 2	MĐ2	Năng lực xử lý khi bị thủng tàu	8
Modul 3	MĐ3	Năng lực xử lý khi có cháy trên tàu	11
Modul 4	MĐ4	Năng lực sơ cứu ban đầu khi có người bị thương tích	14
Modul 5	MĐ5	Năng lực sống sót trên biển khi rời tàu	10
Modul 6	MĐ6	Năng lực phát hiện và theo dõi bão trên biển	9
Modul 7	MĐ7	Năng lực phòng tránh mất liên lạc	12
Tổng cộng			74 giờ

Mô tả khái quát các modul như sau:

Modul 1: Năng lực xử lý khi có người rơi xuống biển

Mô đun này trang bị cho người lao động đánh bắt hải sản những kiến thức, kỹ năng về xử lý tình huống khi gặp tình huống có người rơi xuống biển. Người học được trang bị những kiến thức, kỹ năng, phương pháp ném phao cứu sinh cá nhân cho người bị nạn, chuẩn bị các phương tiện cứu sinh cứu vớt người bị nạn, kỹ năng di chuyển tàu ra xa người bị nạn để người bị nạn không bị hút vào chân vịt; kỹ năng thông tin cho các lực lượng chức năng để kịp thời cứu hộ.

Modul 2: Năng lực xử lý khi bị thủng tàu

Modul này trang bị cho người học những kiến thức, kỹ năng xử lý các tình huống khẩn cấp trong trường hợp tàu bị thủng, kịp thời cho tàu dừng máy và tiến hành các công việc nhằm hạn chế nước chảy vào tàu, đảm bảo an toàn cho người và tài sản. người học được trang bị kiến thức, kỹ năng xác định vị trí, kích thước lỗ thủng, lưu lượng nước chảy qua lỗ thủng đó; kỹ năng đóng kín các cửa hầm kín nước giữa các hầm thủng và những hầm kế cận, kỹ năng sử dụng dụng cụ chống thấm trên tàu để bịt kín tạm thời lỗ thủng; kỹ năng sử dụng máy bơm hút nước ra ngoài.

Modul 3: Năng lực xử lý khi có phát hỏa trên tàu

Modul này trang bị cho người học kiến thức, kỹ năng giảm thiểu rủi ro cháy và đảm bảo trạng thái sẵn sàng ứng phó tình huống khẩn cấp liên quan đến cháy trên tàu. Người học được cung cấp các kiến thức và rèn luyện kỹ năng xác định vị trí các thiết bị chống cháy và các lối thoát khẩn

cấp, kỹ năng phân biệt các loại nguồn gây cháy, nguy cơ gây cháy và sự lan truyền của lửa; kỹ năng phân loại các chất dập lửa có thể áp dụng; kỹ năng sử dụng các trang thiết bị và dụng cụ chống cháy; phương pháp, trình tự chống cháy, phương pháp sử dụng dụng cụ thở trong chống cháy và cứu nạn.

Modul 4: Năng lực sơ cứu ban đầu khi có người bị thương tích

Modul này trang bị cho người học kiến thức, kỹ năng sơ cứu ban đầu khi có người lao động bị tai nạn thương tích, người học được rèn luyện kỹ năng sử dụng dụng cụ y tế khi sơ cấp cứu; xác định vị trí tổn thương; Áp dụng kỹ thuật hồi sức; kỹ năng kiểm soát chảy máu, kỹ năng áp dụng các biện pháp thích hợp để chống choáng và băng bó và sử dụng các công cụ trong túi cứu thương khẩn cấp.

Modul 5: Năng lực sống sót trên biển khi rời tàu

Modul này cung cấp cho người học kiến thức, kỹ năng sống sót trên biển khi gặp tai nạn buộc phải rời khỏi tàu nhằm giảm tối thiểu tai nạn thương tích khi rời tàu. Người học được trang bị kiến thức về chống khát trên biển và chống đói trên biển, kỹ năng sử dụng phao cứu sinh hoặc các vật thể có thể nổi trên mặt nước, phương pháp giữ cho cơ thể nhẹ nhàng để giữ sức lực trong thời gian chờ sự trợ giúp.

Modul 6: Năng lực phát hiện và theo dõi bão trên biển

Modul này trang bị cho người học kiến thức, kỹ năng đánh giá, phán đoán sự phát sinh của bão thông qua kiến thức và kinh nghiệm của mình. Người học được trang bị các kiến thức về phát hiện và theo dõi bão trên biển thông qua sự thay sự thay đổi trạng thái của bầu trời; phát hiện và theo dõi bão trên biển thông qua sự thay sự thay đổi trạng thái của mặt biển; phát hiện và theo dõi bão trên biển thông qua những biểu hiện khác thường trong hoạt động sống của một số sinh vật sống xung quanh.

Modul 7: Năng lực phòng tránh mất liên lạc

Modul này trang bị cho người học kiến thức, kỹ năng xử lý tình huống khi mất liên lạc trên biển. Người học được cung cấp các kiến thức liên quan đến sử dụng các thiết bị thông tin thông tin lạc trên tàu phục vụ cho việc báo động cấp cứu; phương thức liên lạc tới nơi cần cấp cứu để phòng tránh gián đoạn thông tin liên lạc, đảm bảo an toàn cho người và phương tiện hoạt động trên biển.

Chương trình chi tiết bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá của người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên

- **Tên chương trình:** Chương trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên

I. MÔ TẢ CHƯƠNG TRÌNH:

Chương trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên được biên soạn theo cấu trúc mô đun nhằm mục đích nâng cao năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên, hình thành những năng lực nghề nghiệp cần thiết, gắn với chức trách, nhiệm vụ và yêu cầu công việc được giao của người lao động đánh bắt hải sản trên tàu cá.

Chương trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên gồm 7 mô đun được sắp xếp linh hoạt với thời gian cho mỗi mô đun phù hợp để cho người lao động đánh bắt hải sản có thể lựa chọn phù hợp theo yêu cầu công việc (Người lao động đánh bắt hải sản có thể tham gia bồi dưỡng tất cả các mô đun hoặc một vài mô đun tùy theo nhu cầu cá nhân hoặc phụ thuộc vào nhu cầu bồi dưỡng của cơ quan quản lý và không nhất thiết phải bồi dưỡng theo thứ tự các mô đun).

II. MỤC TIÊU BỒI DƯỠNG: Sau khi học xong chương trình này, người học đạt được các kiến thức, kỹ năng, thái độ sau:

- Kiến thức:

- + Trình bày được nội dung của công tác an toàn khi có người rơi xuống biển.
- + Trình bày được các trang thiết bị để thực hiện công tác cứu sinh.
- + Trình bày được nội dung của công tác an toàn trong phòng chống cháy nổ.
- + Mô tả được công tác an toàn trong công tác cứu sinh, cứu thủng, cứu hỏa, sơ cấp cứu khi có người bị nạn.
- + Mô tả được những dấu hiệu báo bão trên biển để chủ động phòng tránh.
- + Xử lý được những tình huống khi mất liên lạc trên biển.

- Năng lực:

- + Sử dụng được các thiết bị, dụng cụ để cứu người rơi xuống biển.
- + Sử dụng được các thiết bị, dụng cụ để thực hiện công tác cứu sinh.
- + Sử dụng được các thiết bị, dụng cụ và quy trình thực hiện công tác cứu hỏa.
- + Sử dụng được các thiết bị, dụng cụ y tế để thực hiện công tác cấp cứu người bị nạn.
- + Sử dụng được các thiết bị, dụng cụ để sống sót trên biển khi buộc phải rời tàu.
- + Sử dụng được các thiết bị, dụng cụ về thông tin liên lạc tìm kiếm sự giúp đỡ khi gặp tàu gặp nạn.

- Thái độ:

Có thái độ làm việc tích cực, chủ động, cẩn thận, chấp hành hiệu lệnh và mệnh lệnh của thuyền trưởng, hình thành tác phong làm việc một cách cẩn thận, đúng quy trình, đúng thao tác để phòng tránh những rủi ro bất trắc có thể xảy ra.

Có ý thức bảo vệ môi trường và chủ quyền biển, đảo của Tổ quốc Việt Nam; có lòng yêu nghề, tích cực học tập, trau dồi kiến thức, kỹ năng nghề nghiệp vì sự phát triển của nghề trong tương lai.

II. ĐỐI TƯỢNG BỒI DƯỠNG: Người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên

III. THỜI GIAN BỒI DƯỠNG: 74 giờ (Lý thuyết 18 giờ; Thực hành 49 giờ, kiểm tra 7 giờ)

IV. DANH MỤC CÁC MÔ ĐUN, THỜI GIAN BỒI DƯỠNG CÁC MÔ ĐUN

TT	Mã Mô đun	Tên mô đun	Thời gian bồi dưỡng (giờ)			
			Tổng số	Trong đó		
				Lý thuyết	Thực hành	Kiểm tra
1	MĐ01	Năng lực xử lý khi có người rơi xuống biển	10	2	7	1
2	MĐ02	Năng lực xử lý khi bị thùng tàu	8	2	5	1
3	MĐ03	Năng lực xử lý khi có cháy trên tàu.	11	3	7	1
4	MĐ04	Năng lực sơ cứu ban đầu khi có người bị thương tích	14	4	9	1
5	MĐ05	Năng lực sống sót trên biển khi rời tàu.	10	2	7	1
6	MĐ06	Năng lực phát hiện và theo dõi bão trên biển.	9	2	6	1
7	MĐ07	Năng lực phòng tránh mất liên lạc.	12	3	8	1
Tổng cộng			74	18	49	7

Ghi chú: Thời gian kiểm tra tích hợp giữa lý thuyết với thực hành được tính vào giờ thực hành

V. MÔ TẢ NỘI DUNG CÁC MÔ ĐUN

1. Mô đun 01: Năng lực xử lý khi có người rơi xuống biển

Thời gian: 10 giờ

1.1. Mục tiêu

Sau khi học xong mô đun này, người học có khả năng:

- Trình bày được những kiến thức cơ bản về an toàn khi có người rơi xuống biển;
- Sử dụng được các trang thiết bị cứu sinh như phao cứu sinh cá nhân, áo cứu sinh;
- Thực hiện phối hợp có hiệu quả giữa người phát hiện có người rơi xuống biển và người lái tàu hoặc thuyền trưởng.

1.2. Nội dung

- Phao cứu sinh và phương pháp sử dụng;
- Một số biện pháp xử lý tình huống khi có người rơi xuống biển.

1.3. Bài tập đánh giá kết thúc mô đun: Thực hành sử dụng phao tròn cứu sinh

2. Mô đun 02: Năng lực xử lý khi bị thùng tàu

Thời gian: 8 giờ

2.1. Mục tiêu

Sau khi học xong mô đun này, người học có khả năng:

- Trình bày được những kiến thức cơ bản về an toàn trong tác cứu thùng;
- Thực hiện an toàn khi tàu gặp sự cố thùng tàu có khả năng nước tràn vào tàu dẫn đến nguy cơ tàu bị lật, chìm.

2.2. Nội dung

- Một số biện pháp xử lý khi tàu bị lật hoặc chìm;
- Một số biện pháp xử lý khi tàu bị nước tràn vào tàu.

2.3. Bài tập đánh giá kết thúc mô đun: Thực hành an toàn khi tàu bị thùng và nước tràn vào tàu.

3. Mô đun 03: Năng lực xử lý khi có cháy trên tàu

Thời gian: 11 giờ

3.1. Mục tiêu

Sau khi học xong mô đun này, người học có khả năng:

- Trình bày được những kiến thức cơ bản về an toàn trong công tác phòng, chống cháy trên tàu cá;

- Thực hiện an toàn khi tàu gặp sự cố cháy.

3.2. Nội dung

- Thiết bị chống cháy và vị trí của chúng trên tàu;
- Các chất chống cháy;
- Trình tự chống cháy.

3.3. Bài tập đánh giá kết thúc mô đun: Thực hành an toàn khi trên tàu có cháy

4. Mô đun 04: Năng lực sơ cứu ban đầu khi có người bị thương tích

Thời gian: 14 giờ

4.1. Mục tiêu

Sau khi học xong mô đun này, người học có khả năng:

- Trình bày được những kiến thức cơ bản về sơ cứu ban đầu khi có người bị thương tích trên biển.

- Thực hành sơ cứu khi có người bị thương tích.

4.2. Nội dung

- Kỹ năng xác định vị trí bị tổn thương;
- Kỹ năng sử dụng các công cụ trong túi cứu thương;
- Kỹ năng xử lý khi nạn nhân bị ngạt thở;
- Kỹ năng cầm máu cơ bản;
- Kỹ năng băng bó khi bị gãy xương, bong gân;
- Kỹ năng xử lý khi bị choáng.

4.3. Bài tập đánh giá kết thúc mô đun: Thực hành an toàn khi có người bị thương tích

5. Mô đun 05: Năng lực sống sót trên biển khi rời tàu

Thời gian: 10 giờ

5.1. Mục tiêu

Sau khi học xong mô đun này, người học có khả năng:

- Trình bày được những kiến thức cơ bản khi gặp sự cố phải thực hiện các biện pháp để sống sót trên biển khi rời tàu.

- Thực hành an toàn khi rời tàu.

5.2. Nội dung

- Hành động áp dụng khi cần phải rời tàu;
- Hành động áp dụng khi ở dưới nước.

5.3. Bài tập đánh giá kết thúc mô đun: Thực hành an toàn khi tàu gặp sự cố phải rời tàu.

6. Mô đun 06: Năng lực phát hiện và theo dõi bão trên biển

Thời gian: 9 giờ

6.1. Mục tiêu

Sau khi học xong mô đun này, người học có khả năng:

- Trình bày được những kiến thức cơ bản để phát hiện và theo dõi bão trên biển.

6.2. Nội dung

- Kỹ năng quan sát trạng thái bầu trời;
- Kỹ năng quan sát trạng thái mặt biển và trạng thái của những sinh vật xung quanh tàu cá.

6.3. Bài tập đánh giá kết thúc mô đun: Thực hành an toàn khi phát hiện có bão

7. Mô đun 07: Năng lực phòng tránh mất liên lạc

Thời gian: 12 giờ

7.1. Mục tiêu

Sau khi học xong mô đun này, người học có khả năng:

- Trình bày được những kiến thức cơ bản trong việc phòng tránh mất liên lạc.
- Sử dụng được các hệ thống trang thiết bị liên lạc trên tàu.

7.2. Nội dung

- Hệ thống thiết bị thông tin cấp cứu và an toàn hàng hải;
- Phương thức liên lạc.

7.3. Bài tập đánh giá kết thúc mô đun: Thực hành sử dụng các trang thiết bị liên lạc trên tàu.

VI. ĐIỀU KIỆN THỰC HIỆN MÔ ĐUN

1. Tài liệu giảng dạy

Giáo trình dạy nghề mô đun Thực hành an toàn lao động trên tàu cá. Bộ Nông nghiệp và phát triển nông thôn. 2023

2. Điều kiện thiết bị dạy học và phụ trợ

- + 01 máy chiếu, 01 máy vi tính.
- + Tranh vẽ, các bản vẽ về an toàn lao động trên tàu cá.

3. Điều kiện về cơ sở vật chất

- + 01 phòng học có đủ bảng, bàn giáo viên và bàn ghế cho lớp học 30 người.
- + Dụng cụ, thiết bị, vật tư phục vụ cho bồi dưỡng: Phao tròn cứu sinh; Phao áo cứu sinh; Bơm nước + vòi rồng; Bình bọt; Bình CO₂; Bình bọt; Bộ dụng cụ cứu thương; Túi thuốc và dụng cụ cứu thương.

VII. PHƯƠNG PHÁP VÀ NỘI DUNG ĐÁNH GIÁ

1. Phương pháp đánh giá

- Đánh giá kiến thức: dùng phương pháp trắc nghiệm khách quan hoặc vấn đáp.
- Đánh giá kỹ năng nghề: đánh giá kỹ năng nghề của người học thông qua bài thực hành, giáo viên đánh giá qua quan sát và theo dõi thao tác, thái độ thực hiện và kết quả thực hành của người học.
- Kiểm tra kết thúc mô đun: Kiểm tra theo nhóm (mỗi nhóm từ 3 đến 5 người) hoặc kiểm tra cá nhân: Thực hiện mô tả một công việc được thực hiện trong mô đun hoặc thực hiện trắc nghiệm người học theo bảng câu hỏi do giáo viên đã chuẩn bị trước, giáo viên đánh giá qua quan sát và theo dõi thao tác, thái độ thực hiện và kết quả thực hành của người học.

2. Nội dung đánh giá

Lý thuyết: Kiểm tra trắc nghiệm hoặc vấn đáp về các nội dung có trong mỗi bài học trong mỗi mô đun.

Thực hành: Thao tác quy trình thực hiện phòng chống tai nạn thương tích một cách an toàn.

VIII. HƯỚNG DẪN THỰC HIỆN MÔ ĐUN

1. Phạm vi áp dụng chương trình

Chương trình bồi dưỡng “Năng lực thực hành an toàn trên tàu cá” dùng để bồi dưỡng cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên khi có nhu cầu hoặc theo yêu cầu của cơ quan quản lý có thẩm quyền; có thể vận dụng tổ chức tại cơ sở bồi dưỡng hoặc tại các địa phương.

Chương trình bồi dưỡng gồm 7 mô đun độc lập, người học có thể tùy chọn học các mô đun theo nhu cầu. Yêu cầu tối thiểu học viên phải tốt nghiệp tiểu học.

Khi học viên tham gia học đủ 07 mô đun trong chương trình này và đạt kết quả trung bình trở lên tại kì kiểm tra kết thúc khoá học thì được cấp chứng chỉ hoàn thành khóa học. Trường hợp học từng mô đun (nếu có yêu cầu) thì có thể cấp giấy chứng nhận hoàn thành mô đun.

2. Hướng dẫn một số điểm chính về phương pháp giảng dạy mô đun

Mỗi mô đun có cả phần lý thuyết và thực hành, nên tiến hành song song vừa học lý thuyết vừa học thực hành để người học dễ nhớ và tiếp thu bài học tốt.

a. Phần lý thuyết

Phương pháp giảng dạy: Để giảng dạy các mô đun này, giáo viên cần có chuyên môn và kỹ năng thực hành tốt, kết hợp nhiều phương pháp dạy học linh hoạt, phương pháp dạy học cho người lớn, gắn với hoạt động thực hành tại tàu cá của người học.

- Ngoài tài liệu, giáo viên nên sử dụng các học cụ trực quan như: mô hình, bảng biểu, bản vẽ, video... để hỗ trợ trong giảng dạy.

b. Phần thực hành: hướng dẫn thực hành qua thực hiện các công việc thực tế.

- Giáo viên mời một hoặc một số người học trong lớp thực hiện làm mẫu các thao tác trong bài thực hành và mời các người học khác nhận xét, sau đó tổng hợp, đưa ra các nhận xét tình huống thực hành, nêu ra những trở ngại, sai sót đã hoặc có thể gặp phải trong khi thực hiện công việc và cách khắc phục. Cuối cùng, chia người học của lớp thành các nhóm để thực hiện cho đến khi đạt yêu cầu đề ra.

3. Tài liệu cần tham khảo

- Giáo trình Thuyền trưởng tàu cá hạng 2 - Viện Khoa học và Công nghệ Khai thác Thủy sản - Đại học Nha Trang (2023)

- Phạm Thùy Linh (2014), Tài liệu tuyên truyền, hướng dẫn đảm bảo an toàn cho người và phương tiện hoạt động nghề cá trên biển - Nhà xuất bản Hồng Đức

- Các tài liệu khác có liên quan.

4.3. Đánh giá chương trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên qua ý kiến chuyên gia

4.3.1. Cơ sở chung về đánh giá chương trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên

4.3.1.1. Mục đích đánh giá

Nhằm đánh giá tính đúng đắn của cơ sở lý luận, sự phù hợp về nội dung chương trình bồi dưỡng, tính khả thi của chương trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên.

4.3.1.2. *Quy mô đánh giá:* Số lượng chuyên gia lấy ý kiến: 26 người

4.3.1.3. Phương pháp đánh giá

Kết hợp phương pháp khảo sát bằng bảng hỏi và phỏng vấn trực tiếp các chuyên gia được vận dụng nhằm thu thập thông tin, ý kiến nhận xét của các chuyên gia. Sau khi thu thập được ý kiến đánh giá độc lập của các chuyên gia sẽ xử lý kết quả bằng thống kê mô tả.

4.3.1.4. Công cụ đánh giá

Phiếu xin ý kiến được thiết kế gồm các câu hỏi đóng và mở để xin ý kiến đánh giá của chuyên gia về tính khả thi, phù hợp của chương trình bồi dưỡng

4.3.2. Kết quả đánh giá qua ý kiến chuyên gia

a) Đánh giá của chuyên gia về sự cần thiết của việc xây dựng chương trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên

Từ kết quả đánh giá của các chuyên gia về sự cần thiết của việc xây dựng chương trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá của người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên cho thấy đa số ý kiến cho rằng việc xây dựng chương trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản là cần thiết (76%), có 24 % ý kiến chuyên gia cho rằng rất cần thiết và 0% ý kiến cho rằng ít cần thiết hoặc không cần thiết.

b) Đánh giá về việc xác định nội dung bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên.

Từ kết quả đánh giá của các chuyên gia về nội dung bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá của người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên cho thấy có 64% ý kiến chuyên gia cho rằng nội dung bồi dưỡng được đề xuất đầy đủ và phù hợp để bồi dưỡng cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên. Có 44% ý kiến cho rằng nội dung chương trình chưa đầy đủ, cần tiếp tục nghiên cứu bổ sung và có 12% ý kiến cho rằng nội dung chương trình không đầy đủ, không phù hợp để tổ chức bồi dưỡng.

c) Đánh giá về thời lượng bồi dưỡng các mô đun trong chương trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên.

Qua ý kiến chuyên gia cho thấy thời lượng bồi dưỡng trong mỗi mô đun được đánh giá là vừa đủ (chiếm tỷ lệ cao nhất với 68%), từ đó có thể thấy thời lượng lý thuyết và thực hành trong mỗi mô đun được xây dựng là phù hợp.

d) *Đánh giá của chuyên gia về tính khả thi của chương trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên.*

Từ kết quả đánh giá của các chuyên gia về tính khả thi của chương trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá của người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên cho thấy đa số ý kiến cho rằng chương trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản là khả thi (72%), có 16% ý kiến chuyên gia cho rằng rất khả thi, 8% ý kiến chuyên gia cho rằng ít khả thi và 4% ý kiến cho rằng không khả thi.

Như vậy có thể thấy đa số ý kiến của các chuyên gia cho rằng chương trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên được đề xuất là khả thi.

e) *Phân tích kết quả định tính thông qua việc phỏng vấn các chuyên gia về chương trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên.*

Để làm rõ hơn những nội dung trong chương trình bồi dưỡng được đề xuất, chúng tôi tiến hành phỏng vấn sâu 8 chuyên gia tham gia đánh giá chương trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên để ghi nhận thêm ý kiến từ đó làm cơ sở chỉnh sửa nội dung đề xuất.

Tổng hợp ý kiến phỏng vấn chuyên gia tham gia góp ý chương trình bồi dưỡng, đa số các ý kiến đều thống nhất một số nội dung sau:

1) *Về cấu trúc và nội dung bồi dưỡng:* Tổng chương trình gồm 7 modul với 74 giờ là phù hợp với thực tiễn về bồi dưỡng nghề nghiệp cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên hiện nay. Cấu trúc và nội dung chương trình bồi dưỡng bám sát mục tiêu bồi dưỡng. Khối lượng kiến thức đáp ứng với nội dung các mục tiêu đề ra.

Có ý kiến cho rằng nên gộp modul 6 và modul 7 thành một modul. Tuy nhiên, 02 modul này có thể hỗ trợ cho nhau nên việc chia tách thành 02 modul là tạo điều kiện cho người học có thể lựa chọn tham gia học, không bị ảnh hưởng bởi thời gian tham gia khóa học.

2) *Về đề cương chi tiết các modul:* Đề cương chi tiết các modul đã nêu rõ được mục tiêu, phương pháp giảng dạy, đánh giá kết quả, có tài liệu tham khảo, phù hợp với xu hướng hiện nay về bồi dưỡng nghề nghiệp theo định hướng ứng dụng. Tuy nhiên, cần nghiên cứu tăng thêm thời gian thực hành ở mỗi modul trong chương trình bồi dưỡng để nâng cao các kỹ năng cho người học.

3) *Về cơ sở vật chất, trang thiết bị và đội ngũ giáo viên thực hiện chương trình bồi dưỡng:* Với số lượng trang thiết bị phục vụ hoạt động bồi dưỡng cơ bản đáp ứng, bảo đảm thực hiện yêu cầu chất lượng của chương trình bồi dưỡng. Tuy nhiên, đây là số lượng tối thiểu, các cơ sở bồi dưỡng cần tăng cường bổ sung thêm một số trang thiết bị thực hành về sơ cấp cứu và về trang thiết bị phòng cháy chữa cháy trên tàu để đa dạng hóa kiến thức, kỹ năng cho học viên trong quá trình thực hành.

*) *Đánh giá chung về kết quả lấy ý kiến chuyên gia về chương trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên*

Thông qua khảo sát ý kiến các chuyên gia cho thấy, hầu hết các chuyên gia đều cho rằng cần thiết phải xây dựng chương trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên, đồng ý với đề xuất của đề tài về nội dung chương trình bồi dưỡng, thời lượng bồi dưỡng mỗi modul.

4.3.3. Tổ chức thực nghiệm chương trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên (thực nghiệm gần đúng)

4.3.3.1. *Mục đích thực nghiệm gần đúng (quasi-experiment)*

Tiến hành thực nghiệm này, không chia nhóm ngẫu nhiên trong quá trình tổ chức thực nghiệm (chia thành 2 nhóm gồm nhóm thực nghiệm và nhóm đối chứng) mà lựa chọn hình thức thực nghiệm gần đúng (quasi – experiment) để tính giá trị hiệu quả, khả thi của chương trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên về nội dung chương trình, thời lượng bồi dưỡng, về tính cần thiết của modul bồi dưỡng, về phương pháp, hình thức tổ chức bồi dưỡng.

4.3.3.2. *Đối tượng thực nghiệm*

30 người lao động đánh bắt hải sản đang sinh sống và hoạt động nghề đánh bắt hải sản tại phường Phú Đông, Thành phố Tuy Hòa, tỉnh Phú Yên được chọn để tham gia lớp thực nghiệm.

4.3.3.3. *Nội dung thực nghiệm*

Từ kết quả thực trạng về năng lực thực hành an toàn trên tàu cá của người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên, 2 mô đun: “Năng lực xử lý khi có cháy trên tàu” (MĐ3) và “Năng lực sơ cấp ban đầu khi có người bị tan nạn thương tích trên biển” (MĐ4) bị đánh giá ở mức yếu. Do đó, người nghiên cứu lựa chọn tổ chức bồi dưỡng cho 2 mô đun này trong thực nghiệm sư phạm.

Kết quả thực nghiệm sẽ đánh giá sự thay đổi năng lực của học viên trước và sau bồi dưỡng.

4.3.3.4. Tiến trình thực nghiệm

4.3.3.5. Công cụ và phương pháp đánh giá kết quả thực nghiệm

4.3.3.6. Thời gian tiến trình thực nghiệm: Từ tháng 7 đến tháng 10 năm 2023

4.3.4. Kết quả thực nghiệm

4.3.4.1. Kết quả thực nghiệm Modul 3: Năng lực xử lý khi có cháy trên tàu

Qua kết quả thực nghiệm bồi dưỡng modul 3: “Năng lực xử lý khi có cháy trên tàu” cho người lao động đánh bắt hải sản, những nhận xét và đánh giá được ghi nhận như sau:

Điểm trung bình sau bồi dưỡng (7,80) cao hơn hẳn so với điểm trung bình trước khi bồi dưỡng (5,63). Điều này chứng tỏ kết quả học tập sau khi bồi dưỡng cao hơn trước khi bồi dưỡng.

Trước khi bồi dưỡng, “Năng lực xử lý khi có cháy trên tàu” của người lao động đánh bắt hải sản tham gia thực nghiệm chủ yếu ở mức trung bình (chiếm 46,6%) và mức khá chiếm 26,7%, mức tốt chiếm rất thấp (6,6%). Tuy nhiên, sau khi được bồi dưỡng, tỷ lệ xếp loại năng lực khá tăng 30%, tỷ lệ người lao động đánh bắt hải sản đạt loại trung bình giảm rõ rệt (giảm 40%). Đặc biệt, tỷ lệ xếp loại tốt tăng mạnh (tăng 26,7%).

Bên cạnh đó, hệ số phân tán sau bồi dưỡng chỉ có 14%; trong khi đó hệ số phân tán trước bồi dưỡng là 27%; chứng tỏ năng lực xử lý khi có cháy trên tàu của người lao động đánh bắt hải sản sau khi bồi dưỡng đã được nâng lên rõ rệt so với trước khi bồi dưỡng.

4.3.4.2. Kết quả thực nghiệm Modul 4: Năng lực sơ cứu ban đầu khi có người bị thương tích

Từ kết quả thực nghiệm bồi dưỡng modul “Năng lực sơ cứu ban đầu khi có người bị thương tích”, những nhận xét, đánh giá được thể hiện như sau:

Điểm trung bình sau bồi dưỡng (7,56) cao hơn hẳn so với điểm trung bình trước khi bồi dưỡng (6,23). Điều này chứng tỏ kết quả học tập sau khi bồi dưỡng cao hơn trước khi bồi dưỡng.

Trước khi bồi dưỡng, năng lực của người lao động đánh bắt hải sản tham gia thực nghiệm chủ yếu ở mức trung bình (chiếm 63,3%) và mức khá chiếm 30%, mức tốt chiếm rất thấp (3,4%). Tuy nhiên, sau khi được bồi dưỡng, tỷ lệ người lao động đánh bắt hải sản tham gia thực nghiệm được xếp loại năng lực khá tăng 30%, tỷ lệ người lao động đánh bắt hải sản đạt loại trung bình giảm rõ rệt (giảm 46,7%). Đặc biệt, tỷ lệ xếp loại tốt tăng mạnh (tăng 20%).

Bên cạnh đó hệ số phân tán sau bồi dưỡng chỉ có 15%; trong khi đó hệ số phân tán trước bồi dưỡng là 17%; chứng tỏ “năng lực sơ cứu ban đầu khi có người bị thương tích” của người lao động đánh bắt hải sản sau khi bồi dưỡng đã được nâng lên rõ rệt so với trước khi bồi dưỡng.

***) Đánh giá chung về kết quả thực nghiệm**

Qua kết quả thực nghiệm sư phạm (thực nghiệm gần đúng), có thể khẳng định các nội dung bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên được thiết kế theo modul đã được đề xuất là phù hợp, mang tính khả thi, thể hiện ở việc là kết quả năng lực nghề nghiệp của học viên được nâng cao so với trước khi được bồi dưỡng trước.

KẾT LUẬN CHƯƠNG 4

Trên cơ sở phân tích lý luận và kết quả thực trạng, luận án đã đề xuất được chương trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên.

Chương trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên được xây dựng dựa trên tiếp cận năng lực. Nội dung chương trình được xây dựng gồm 7 modul, trong đó thể hiện mục tiêu, nội dung, thời gian bồi dưỡng, điều kiện thực hiện chương trình và hình thức kiểm tra đánh giá cho từng modul.

Sau khi xây dựng chương trình bồi dưỡng, tiếp tục lấy ý kiến chuyên gia được tiến hành và tổ chức thực nghiệm sư phạm (thực nghiệm gần đúng) để khẳng định tính cần thiết và tính khả thi của nội dung chương trình bồi dưỡng được đề xuất. Kết quả qua ý kiến chuyên gia đã khẳng định chương trình bồi dưỡng được đề xuất là cần thiết và khả thi, phù hợp với yêu cầu thực tiễn

KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ

1. KẾT LUẬN

Một là, từ tổng hợp và phân tích các công trình khoa học được công bố, đã phác họa khá rõ về nghiên cứu tổng quan các công trình khoa học trong và ngoài nước về năng lực nghề nghiệp và bồi dưỡng nghề nghiệp cho người lao động đánh bắt hải sản.

Hai là, sau khi tiến hành khảo sát và đánh giá đã xác định được thực trạng bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá của người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên.

Ba là, trên cơ sở lý luận và thực trạng về bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên, mục tiêu và nội dung bồi dưỡng đã được xác định. Từ đó, xây dựng được chương trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên gồm 7 modul với thời lượng bồi dưỡng hợp lý. Với kết quả nghiên cứu trên cho phép chúng ta có thể đánh giá chương trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên có thể được áp dụng hoặc thay thế những chương trình bồi dưỡng ngắn hạn có liên quan đến nội dung an toàn lao động cho nghề đánh bắt hải sản.

Bốn là, sau khi tiến hành lấy ý kiến chuyên gia và thực nghiệm sư phạm bước đầu đã khẳng định chương trình bồi dưỡng được đề xuất có tính cần thiết và khả thi.

2. KHUYẾN NGHỊ

2.1. Đối với các cơ sở bồi dưỡng

Với quan điểm tiếp cận năng lực trong xây dựng chương trình thì cơ sở vật chất phải thích ứng với nội dung bồi dưỡng. Vì vậy, khi xây dựng chương trình cần chú ý đến việc thiết kế phương tiện dạy học phù hợp với điều kiện bồi dưỡng, đa dạng hóa các hình thức bồi dưỡng nhằm tạo điều kiện thuận lợi nhất cho người lao động đánh bắt hải sản có cơ hội tham gia các khóa bồi dưỡng

2.2. Đối với giáo viên tham gia bồi dưỡng

Giáo viên tham gia bồi dưỡng phải thực sự yêu nghề, tâm huyết với nghề, là người có kiến thức và kinh nghiệm trong công tác bồi dưỡng nghề nghiệp cho người lao động đánh bắt hải sản;

Giáo viên cần nghiên cứu kỹ chương trình bồi dưỡng và đặc điểm học tập của người lao động đánh bắt hải sản để có những điều chỉnh về phương pháp, hình thức bồi dưỡng cho phù hợp.

2.3. Đối với người lao động đánh bắt hải sản

Cần nhận thức rõ tầm quan trọng về việc học tập và rèn luyện năng lực nghề nghiệp nói chung, năng lực thực hành an toàn trên tàu cá nói riêng đối với hoạt động nghề nghiệp của mình. Khắc phục những khó khăn của bản thân để vươn lên trong học tập nâng cao trình độ.

DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH KHOA HỌC CÓ LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN ÁN

1. Nguyễn Trí – Võ Thị Ngọc Lan (2022). Tổng quan nghiên cứu về bồi dưỡng năng lực nghề nghiệp cho người lao động đánh bắt hải sản ở Việt Nam, *Tạp chí giáo dục, Số Đặc biệt 3 – Tháng 4/2022, trang 226 -231.*
2. Nguyễn Trí – Võ Thị Ngọc Lan (2022). Biện pháp nâng cao chất lượng bồi dưỡng năng lực nghề nghiệp cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên, *Tạp chí giáo dục, Số Đặc biệt 3 – Tháng 4/2022, trang 252 - 256.*
3. Nguyễn Trí – Võ Thị Ngọc Lan (2023). Nghiên cứu đề xuất khung năng lực nghề nghiệp của người lao động đánh bắt hải sản, *Tạp chí giáo dục, Số Đặc biệt 1 – Tháng 3/2023, trang 299 - 302.*
4. Nguyễn Trí – Võ Thị Ngọc Lan (2023). Bồi dưỡng năng lực nghề nghiệp cho người lao động đánh bắt hải sản theo tiếp cận năng lực thực hiện, *Kỷ yếu hội thảo cấp quốc gia về Sư phạm kỹ thuật lần 2, Tháng 9/2022, trang 350 -362.*
5. Nguyễn Trí – Võ Thị Ngọc Lan (2024). Thực trạng bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên, *Tạp chí Thiết bị Giáo dục, Số Đặc biệt Tháng 5/2024, trang 461 - 463.*
6. Nguyễn Trí (2024). Xây dựng chương trình bồi dưỡng năng lực thực hành an toàn trên tàu cá cho người lao động đánh bắt hải sản ở tỉnh Phú Yên, *Tạp chí Thiết bị Giáo dục, Số Đặc biệt Tháng 5/2024, trang 464 - 466.*